Обединено училище
"СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ"
с. ДОЛНО ОСЕНОВО,
общ. СИМИТЛИ обл. БЛАГОЕВГРАД.
e- mail: info-109107@edu.mon.bg
"ОТ МИНАЛОТО-СИЛА, КЪМ БЪДЕЩЕТО -СВЕТЛИНА!"

КОНСПЕКТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА X КЛАС

ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА за определяне на годишна оценка на ученици в самостоятелна форма на обучение за учебната 2026/2027 година

Настоящият конспект е разработен на основание чл. 77, ал. 1, т. 1 и чл. 118 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), чл. 38, ал. 1, т. 1 и чл. 41, ал. 2 и ал. 7, т. 3, буква „а“ от Наредба № 11 от 01.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците, Училищния учебен план (УУП) за X клас и Държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка по Български език и литература

I. ФОРМА И ВРЕМЕТРАЕНЕ НА ИЗПИТА

1. **Форма на изпита:** Писмен изпит (тест с затворени и отворени въпроси
2. **Продължителност:** 3 (три) астрономически часа (180 минути

II. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ А: БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

1. **Книжовни езикови норми и функционални стилове:**
   - Праворисна, граматична, лексикална и пунктуационна норма на съвременния български книжовен език.
   - Стилистична норма и стилистични грешки.
2. **Текстът в публичното общуване:**
   - Публицистичен стил – характеристики, жанрове (статия, репортаж, интервю).
   - Официално-делови стил – административни документи (CV, заявление, мотивационно писмо, протокол).
   - Научен стил – научна статия, реферат, резюме.
3. **Синтаксис на сложното изречение:**
   - Пунктуация на сложното съставно и сложното смесено изречение.
   - Отношения между изреченията в сложното смесено изречение.
4. **Създаване на аргументативен текст:**

- Структура и компоненти на есе по житейски или литературен проблем (теза, доказателства, заключение).

РАЗДЕЛ Б: ЛИТЕРАТУРА

(Българска литература от Освобождението до Втората световна война)

1. **Литературата на Българското възраждане и след Освобождението:**
   - **Иван Вазов** – романът „Под игото“ (главите „Гост“, „Новата молитва на марсилеята“, „Пиянството на един народ“). Родовата общност, историческата съдба и пътят към свободата.
   - **Алеко Константинов** – книгата „Бай Ганьо“ („Бай Ганьо журналист“) и фейлетонът „Разни хора, разни идеали“. Проблемите за модерността, байганьовщината и морала.
2. **Българският модернизъм (краят на XIX и началото на XX в.):**
   - **Пенчо Славейков** – poema „Cis moll“. Творецът, страданието и изкуството.
   - **Пейо Яворов** – стихотворенията „Арменци“, „Две хубави очи“, „Възраждане“. Трагичният свят на човека, любовта и екзистенциалният търсещ дух.
   - **Димчо Дебелянов** – елегията „Да се завърнеш в бащината къща...“. Завръщането към родното, споменът и носталгията.
3. **Българската литература между двете световни войни:**
   - **Елин Пелин** – повестта „Гераците“. Разпадът на патриархалното село, ценностите и семейната драма.
   - **Гео Милев** – поемата „Септември“. Бунтът, вярата и апокалиптичният устрем.
   - **Христо Смирненски** – лирическият цикъл „Зимни вечери“. Социалното страдание и градът-чудовище.
   - **Атанас Далчев** – стихотворението „Повест“. Предметният свят, самотата и тишината.
   - **Елисавета Багряна** – стихотворението „Кукувица“. Свободният дух на жената и женската жребий.
   - **Йордан Йовков** – разказите „Песента на колелетата“ и „Албена“. Добротата, красотата, грехът и прошката.

- **Никола Вапцаров** – стихотворението „Писмо“ („Ти помниш ли...“). Вярата в човека и в бъдещето.

III. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Учебник по Български език за X клас, одобрен от МОН.
2. Учебник по Литература за X клас, одобрен от МОН.